

DARBO SANTYKIŲ
IR VALSTYBINIO
SOCIALINIO DRAUDIMO
TEISINIS-ADMINISTRACINIS
MODELIS

Renginys (aptarimas-diskusija)

„Darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinio-administracinio modelis“

2014 m. gruodžio 10 d.
“Radisson Blu Hotel Lietuva”

Konstitucijos pr. 20, Vilnius

DARBO SANTYKIŲ
IR VALSTYBINIO
SOCIALINIO DRAUDIMO
TEISINIS-ADMINISTRACINIS
MODELIS

DARBO IR POILSIO LAIKO REGLAMENTAVIMAS UŽSIENIO ŠALYSE IR LIETUVOJE: ATEITIS IR PERSPEKTYVOS

Doc. Justinas Usonis
Inga Gaidamavičiūtė

Direktyva 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko ir poilsio organizavimo aspektų įtvirtina:

Darbo laikas – tai bet koks laikas, kai darbuotojas yra darbo vietoje, darbdavio žinioje ir vykdo savo veiklą arba atlieka pareigas.

Savaitės darbo laikas – vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos.

Kasmetinės atostogos – bent 4 savaitės.

Darbo laikas

Darbo laiko sąvoka – tai bet koks laikas, kuriuo darbuotojas yra darbdavio žinioje ar vykdo savo veiklą arba atlieka pareigas pagal darbo sutartį.

Darbdavio žinioje → Latvija, Jungtinė Karalystė ir t. t.

Darbo laiko norma – laiko trukmė, kurį darbuotojas vidutiniškai turi dirbti darbdaviui, kad įvykdytų savo veiklą ar atliktų pareigas pagal darbo sutartį (neskaitant papildomo darbo arba viršvalandžių).

Darbo laiko norma per savaitę – 40 valandų.

Laikas, viršijantis darbo laiko normą – viršvalandžiai.

Darbo laikas

Darbo laiko režimas – darbo laiko normos faktinis paskirstymas per darbo dieną (pamainą), savaitę, mėnesį ar kitą apskaitinį laikotarpį, kuris negali viršyti keturių paeiliui einančių mėnesių.

Darbo laiko režimas ≠ darbo laiko norma

Darbo laiko režimas negali pažeisti maksimalaus darbo laiko reikalavimų – **vidutinis darbo laikas**, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos.

Vidutinis darbo laikas nustatytas: Latvijoje, Švedijoje, Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose, Vokietijoje.

Darbo laikas

Režimo keitimas

Jeigu darbo ar kolektyvinėje sutartyje nenustatyta kitaip, darbdavys turi teisę vienašališkai keisti darbuotojo darbo laiko režimą, raštu įspėjęs darbuotoją prieš 2 savaites, jei šalys nėra sutarusios dėl kitokio termino, ne trumpesnio nei trys darbo dienos.

Darbo laikas

Jei apskaitinio laikotarpio pabaigoje darbuotojas dėl jam sudaryto darbo laiko režimo nėra išdirbęs bendros viso apskaitinio laikotarpio darbo laiko normos, už neįvykdytą darbo laiką normą sumokama **pusė** jam priklausančio darbo užmokesčio.

Jei apskaitinio laikotarpio pabaigoje darbuotojas yra išdirbęs daugiau valandų, negu bendra viso apskaitinio laikotarpio darbo laiko norma, už viršytą darbo laiką normą jam apmokama **kaip už viršvalandinį darbą**. Nepaisant to, darbdavys privalo laikytis maksimalaus darbo laiko ir minimalaus poilsio laiko reikalavimų.

Darbo laikas

Viršvalandžiai – laikas, kada darbuotojas faktiškai dirba viršydamas darbo laiko režime nustatytą darbo dienos (pamainos) trukmę.

Dirbant viršvalandžius, negali būti pažeisti maksimalaus darbo laiko ir minimalaus poilsio laiko reikalavimai.

Darbdavys viršvalandinius darbus, viršijančius dvi valandas, gali nurodyti dirbti tik darbuotojo sutikimu.

Viršvalandinis darbas užsienio valstybėse:

1. darbas, viršijantis įprastą darbo laiką (Latvija, Švedija, Vengrija, Jungtinė Karalystė);
2. laikas, viršijantis darbdavio ir darbuotojo sutartą darbo laiką (Estija, Vokietija, Prancūzija).

Darbo laikas

Viršvalandinio darbo trukmė užsienio valstybėse negali viršyti:

Latvija – 144 valandų (apskaitinis laikotarpis – 4 mėn.).

Švedija – 48 valandų per keturias savaites, 50 valandų per kalendorinį mėnesį, 200 valandų per kalendorinius metus.

Vengrija – 250 valandų per kalendorinius metus.

Vokietija – vidutiniškai 8 darbo valandų per dieną, 48 valandų per savaitę (maksimalus darbo laikas). Išimtiniais atvejais – 10 valandų per dieną, 60 valandų per savaitę.

Darbo laikas

Naikinama:

Sutrumpintas darbo laikas asmenims, dirbantiems naktį.

Įtvirtinama:

Dirbančio naktį darbuotojo darbo laikas vidutiniškai negali viršyti aštuonių valandų per darbo dieną (pamainą).

Darbo laikas

Nustačius lankstų darbo grafiką, darbo dienos (pamainos) pradžią ir (arba) pabaigą nustato pats darbuotojas.

Darbo laiko apskaita

Darbdavys privalo vesti darbo laiko apskaitą darbuotojams, dirbantiems:

1. pagal suminę darbo laiko apskaitą;
2. naktį;
3. viršvalandžius;
4. švenčių dienomis;
5. poilsio dieną, jei tai nenumatyta pagal grafiką.

Darbo laiko apskaita atliekama darbdavio patvirtintos formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose, kurie gali būti pildomi ir saugomi elektroniniu būdu.

Užsienio valstybėse darbo laiko apskaita: tik esant nukrypimams nuo normalaus darbo laiko.

Poilsio laikas

Kasmetinės atostogos – darbo dienomis skaičiuojamas laikotarpis, suteikiamas darbuotojui pailsėti ir darbingumui susigrąžinti, paliekant darbo vietą (pareigas) ir mokant vidutinį darbo užmokestį.

Darbuotojams suteikiamos **ne mažiau kaip dvidešimties darbo dienų** (jei dirbama penkias dienas per savaitę) arba ne mažiau kaip dvidešimt keturių dienų (jei dirbama šešias darbo dienas per savaitę) kasmetinės atostogos. Jei darbo dienų per savaitę skaičius kinta, darbuotojui turi būti suteikiama ne trumpesnės kaip keturių savaitių trukmės atostogos.

Poilsio laikas

Kasmetinių atostogų trukmė užsienio valstybėse:

Vengrija – 20 darbo dienų.

Vokietija – 24 darbo dienos.

Estija – 28 kalendorinės dienos (išskyrus, kai darbuotojas su darbdaviu susitarė dėl ilgesnių atostogų).

Latvija – 4 savaitės (neskaičiuojant šventinių dienų).

Austrija – 5 savaitės per metus (jeigu skaičiuojama darbo dienomis – 30 darbo dienų).

Prancūzija – 5 savaitės per metus.

Danija – 5 savaitės per metus.

Poilsio laikas

Neapmokamas laikas darbo dienos (pamainos) metu darbuotojo poreikiams suteikiamas darbuotojo prašymu ir darbdavio sutikimu. Jame gali būti susitariama dėl darbo laiko perkėlimo į kitą darbo dieną (pamainą), nepažeidžiant maksimalaus darbo laiko ir minimalaus poilsio laiko, reikalavimų.

Poilsio laikas

Pailgintos atostogos užsienio valstybėse: nėra

Papildomos atostogos užsienio valstybėse:

Latvija – garantijos auginantiems daugiau negu 3 vaikus iki 16 metų arba neįgalų vaiką iki 18 metų, taip pat tiems, kurių darbas susijęs su rizika.

Estija – kurių darbas gali kelti pavojų ar yra ypatingo pobūdžio.

Vengrija – priklausomai nuo darbuotojo amžiaus bei auginamų vaikų skaičiaus.

Nyderlandai – už darbo stažą įmonėje arba vyresnio amžiaus darbuotojams.

Austrija – po 25 metų stažo.

Ačiū už dėmesį!

